

Časopis Resursnog centra za osobe sa invaliditetom Ekumenske humanitarne organizacije; broj 14; besplatan primerak; Jun 215

Linker

Časopis Resursnog centra za osobe sa invaliditetom Ekumenske humanitarne organizacije

Izdavač

Resursni centar za osobe sa invaliditetom Ekumenske humanitarne organizacije

Za izdavača

Vladislav Ivičiak, direktor Ekumenske humanitarne organizacije

Adresa izdavača

Ćirila i Metodija 21,
21 000 Novi Sad
Tel./fax 021/466-588, 466-911

Glavni i odgovorni urednik

Dragana Stanković Gaić

Saradnici

Jelena Radović, Tanja Đurić, Milesa Milinković, Tatjana Lazor Obradović, Tamara Blagojević, Dragana Stanković Gaić

Lektor

Dragana Stanković Gaić

Dizajn, priprema

Marina Demše

Elektronsko Izdanje

Dodatne mere podrške osnovnim školama za inkluzivno obrazovanje na teritoriji Grada Novog Sada

strana
2

PODRŠKA RANOM RAZVOJU DECE

strana
6

FILMSKO LETO ZA OSOBE SA INVALIDITETOM

strana
10

Univerzitetiz našeg ugla - NSUSI

strana
12

URADI NEŠTO ZA SEBE

strana
14

RCOSI na Instagramu

strana
16

Reč urednika

U ovom broju časopisa Linker predstavljamo vam:

- Kratka pregled istraživanja o dodatnim merama podrške osnovnim školama za inkluzivno obrazovanje na teritoriji Grada Novog Sada koje je rađeno u okviru projekta „Aktivna inkluzija u osnovnim školama – e-pristupačno obrazovanje“
- Više o projektu Podrška ranom razvoju dece u neformalnim romskim naseljima koji se bavi unapređenjem brige o deci i porodici iz marginalizovanih grupa u Novom Sadu
- Najavu za manifestaciju Filmsko leto za osobe sa invaliditetom kao i filmske radionice
- Novosadsko udruženje studenata sa invaliditetom i njihove aktivnosti
- Motivisuću priču naše Jelene Radović koja nas iz dana u dan ohrabruje i iznenadjuje svojim uspesima
- Najnovije aktivnosti u „Radnoj sobi“ po prvi put i na društvenoj mreži Instagram

Dragana Stanković Gaić

Dodatne mere podrške osnovnim školama za inkluzivno obrazovanje na teritoriji Grada Novog Sada

Resursni centar za osobe sa invaliditetom, Ekumenske humanitarne organizacije, sproveo je istraživanje o dodatnim merama podrške osnovnim školama za inkluzivno obrazovanje u Novom Sadu. Cilj istraživanja sprovedenog u periodu decembar 2014. – februar 2015. godine je bio da se utvrde potrebe za uvođenjem asistivnih tehnologija u novosadskim osnovnim školama kao podrška učenicima sa invaliditetom i nastavnom osoblju škole. Ovo istraživanje je sprovedeno u okviru projekta „Aktivna inkluzija u osnovnim školama – e-pristupačno obrazovanje“. Rezultati istraživanja će poslužiti kao osnova za odabir partnerskih škola koje će biti uključene u dalje sprovođenje projekta, odnosno, kapaciteti nastavnog osoblja partnerskih škola će biti izgrađeni i sa tim u vezi kvalitet obrazovanja učenika sa invaliditetom će biti poboljšan. Krajnji uticaj koji se očekuje da bude postignut je inkluzivno obrazovanje skrojeno po meri učenika sa invaliditetom na celokupnoj teritoriji grada Novog Sada i šire.

Na početku istraživanja školama je elektronskim putem prosleđen upitnik kao i pismo u kome je objašnjena svrha istraživanja. Polovina od ukupnog broja škola je popunila upitnik u okviru zadatog vremenskog okvira, dok je druga polovina škola koje nisu popunile upitnik, naknadno, telefonskim putem, pozivana. Predstavnici škola su zamoljeni da popune upitnik i da ga proslede nazad. Rezultati ovog istraživanja se odnose na školsku 2014/2015. godinu, odnosno, na učenike koji su u ovom periodu pohađali bilo koji razred osnovne škole. Istraživanjem je obuhvaćeno 100% svih osnovnih škola sa teritorije grada Novog Sada, odnosno 33 škole. Od ukupnog broja, 24 (73%) škole su sa gradskog područja, a 9 (27%) iz prigradskih naselja. Nastava se u svim školama odvija na srpskom jeziku, u tri škole i na mađarskom, a u dve i na slovačkom jeziku.

Broj učenika sa invaliditetom, bez obzira na vrstu invaliditeta, u novosadskim školama iznosi 1% od ukupnog broja učenika, odnosno 278 učenika prema trenutnim podacima koji su dobijeni istraživanjem. Ovi učenici poseduju medicinsku dokumentaciju o invaliditetu, međutim predstavnici škola smatraju da je broj učenika sa invaliditetom veći, naročito kada su pitanju teškoće u učenju.

Posmatrajući pol dece, rezultati pokazuju da je daleko veći broj dečaka sa invaliditetom nego devojčica, odnosno, 65% dečaka naspram 35% devojčica.

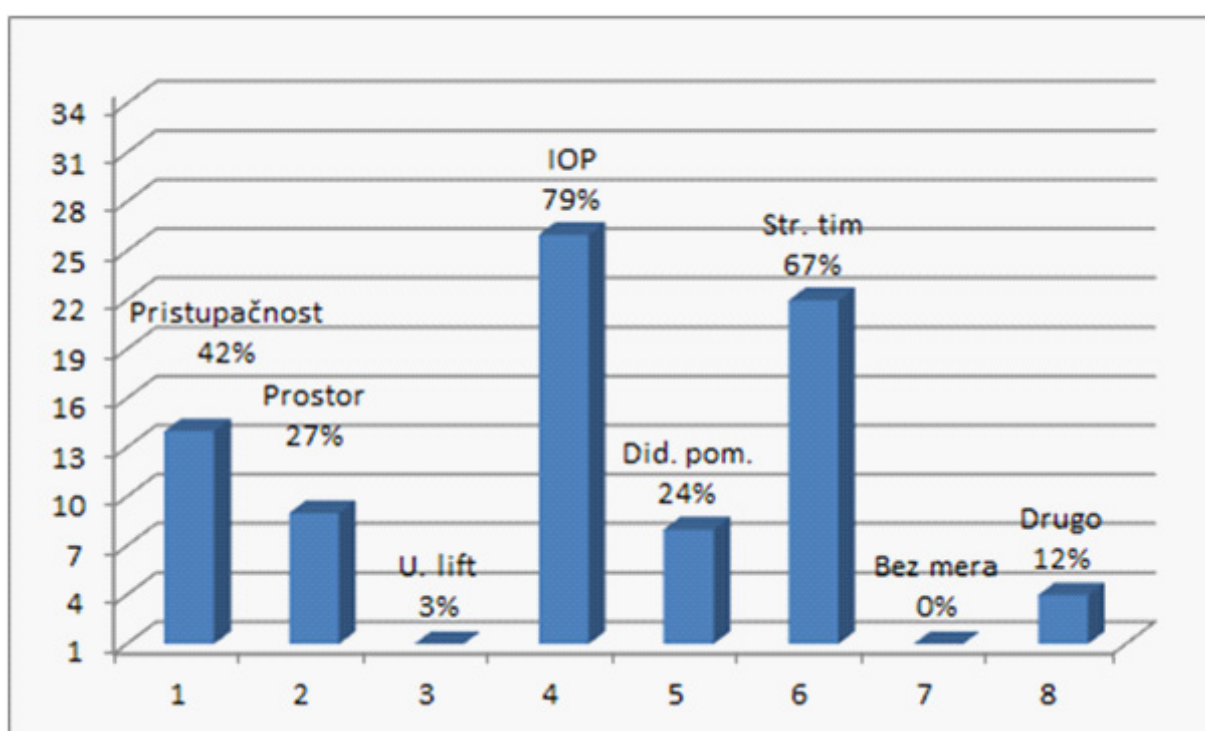
Istraživanje je pokazalo da je implementacija inkluzivnog obrazovanja u novosadskim osnovnim školama trenutno u razvojnoj i ispitivačkoj fazi. Iako je broj učenika sa invaliditetom uključenih u redovan sistem obrazovanja još uvek mali, primećuju se pozitivne promene, pre svega, u stavu škola prema inkluzivnom obrazovanju. Škole su „otvorenije“ i spremnije za školovanje dece sa invaliditetom, koriste dostupne mere podrške i pokazuju zainteresovanost za dodatne mere podrške koje bi omogućile kvalitetnije obrazovanje svojim učenicima u inkluziji. Ipak, nisu sve novosadskse osnovne škole ujednačene po pitanju implementacije inkluzivnog obrazovanja. Pojedine škole u Novom Sadu predstavljaju primer dobre prakse i postavljaju visoke standarde u implementaciji inkluzivnog obrazovanja kao što su na primer škole „Kosta Trifković“, „Sonja Marinković“, „Petefi Šandor“ i dr. Pod visokim standardima u implementaciji inkluzivnog obrazovanja smatramo: dodatno edukovan nastavni kadar, veći broj mera podrška, veći broj učenika sa invaliditetom, učešće u inicijativama i projektima koji se bave inkluzivnim obrazovanjem...

Škole koje imaju veći procenat učenika sa invaliditetom, preko 2%, su „Mihajlo Pupin“ u Vetrniku, „Desanka Maksimović“ u Futogu, „Ljudovit Štur“ u Kisaču, „Ivan Gundulić“ u Novom Sadu, itd.

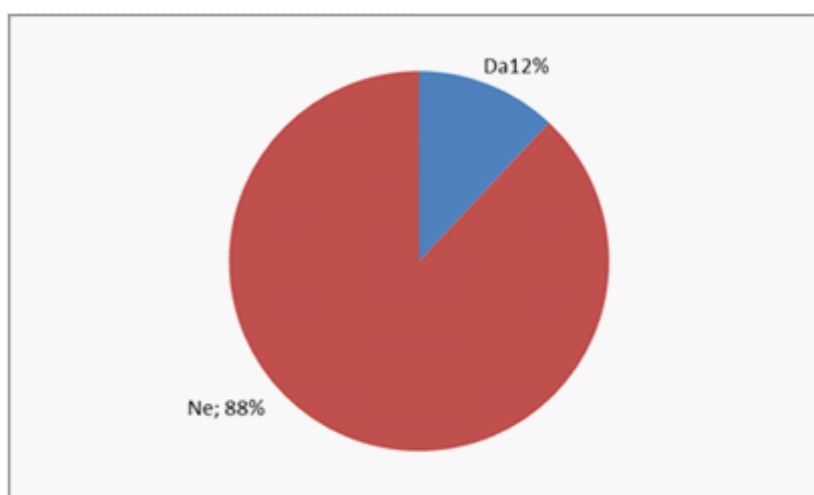
Pozitivan stav škola prema inkluzivnom obrazovanju se vidi iz činjenice da većina škola vrednuje postignuća učenika sa invaliditetom i navodi da učenici stiču očekivana znanja tokom školovanja u redovnim školama. Ni jedna škola nema stav da učenici sa invaliditetom treba da pohađaju specijalne škole.

Od 26 škola koje su se izjasnile da imaju učenika sa invaliditetom, sve škole kao meru podrške primenjuju izradu i sprovođenje Individualnih obrazovnih planova (IOP) za učenike sa invaliditetom, dok skoro polovina škola, pored ove mere, prima i podršku stručnog tima. Trećina škola poseduje prilagođen prostor, odnosno, rampu, toalet, lift... Samo jedna škola u Novom Sadu ima ugrađen unutrašnji lift, a to je Osnovna škola „Dušan Radović“.

Mere podrške za učenike sa invaliditetom u novosadskim osnovnim školama

Korišćenje asistivnih tehnologija u nastavi u novosadskim školama

Korišćenje asistivnih tehnologija u nastavi je na veoma niskom nivou, svega tri škole izjavljuju da koriste asistivne tehnologije tokom nastave za učenike sa oštećenjem vida. Zamene za kompjuterski miš, specijalne tastature i besplatni softveri nisu navedeni. Stiče se utisak da škole nisu u dovoljnoj meri upoznate sa Asistivnim tehnologijama kao mogućim nastavnim sredstvima koja mogu unaprediti i olakšati obrazovnu inkluziju. Nastavno osoblje nije informisano o širokim mogućnostima i primeni asistivnih tehnologija u nastavi.

Sve novosadske škole su opremljene računarima i internet mrežom, ali i pored ove činjenice primena računara u nastavi je nedovoljna, naročito kada su u pitanju učenici sa invaliditetom. Sve škole imaju pozitivan stav o primeni računara u nastavi kod učenika sa invaliditetom, i svesni su dobiti kako za učenika tako i za samog nastavnika koji priprema prilagođene sadržaje. Pre svega, ističu da su računari sami po sebi dovoljno stimulatívno i motivišuće sredstvo za rad sa učenicima, i da donose brojne prednosti kao što je ne primanje teksta kod učenika sa slabo razvijenom grafomotorikom.

Stručna podrška defektologa je prisutna kod polovine novosadskih škola koje pohađaju učenici sa invaliditetom. Ova podrška je pružena od strane mobilnog tima Škole za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“. Jedna škola izjavljuje da koristi usluge defektologa-volontera, dok ni jedna škola nije izjavila da ima zaposlenog defektologa kako na puno radno vreme tako ni na pola radnog vremena.

Škole ne učestvuju dovoljno u inicijativama i projektima koji se tiču inkluzivnog obrazovanja. Veoma mali broj novosadskih škola je naveo da svoj kadar šalje na dodatne edukacije koje se tiču inkluzije, što je jedna od preporuka ovog istraživanja.

Pozitivan stav škola prema inkluzivnom obrazovanju dovešće do veće participacije učenika sa invaliditetom u redovanom sistemu obrazovanja u budućnosti, pa je neophodno predvideti sisteme podrške za nesmetano odvijanje nastave. Pored bitnih mera podrške kao što su, na primer, usluga lični pratilac deteta, angažovanje pedagoškog asistenta u nastavi i unapređenje pristupačnosti školskog okruženja, jedan od načina modernizacije nastave je i korišćenje dostupnih hardverskih i softverskih rešenja. Edukacija nastavnog osoblja za njihovu upotrebu mora da teče paralelno sa uvođenjem novih tehnologija.

Potrebno je raditi na promociji asistivnih tehnologija (AT) u obrazovanju i demistifikaciji stava da AT mogu da koriste samo obučeni stručnjaci koji dolaze uglavnom iz specijalnih škola.

Računar u kombinaciji sa adekvatnom i skrojenom po meri učenika sa invaliditetom asistivnom tehnologijom u nastavi predstavlja sredstvo za rad pomoću koga učenici sa invaliditetom mogu lakše i brže da prate nastavni proces. Samim tim ovako koncipirana nastava olakšava usvajanje gradiva što dalje implicira veću motivaciju učenika.

Sa tim u vezi potrebno je upoznati članove gradske interesorne komisije o mogućnostima koje AT imaju u nastavnom procesu kao i donosiocima odluka koji su nadležni da se AT obezbede kao deo procesa uključivanja učenika sa invaliditetom u redovan školski sistem.

Takođe, potrebno je omogućiti kontinuitet u pružanju stručne podrške svim školama koje pohađaju učenici sa invaliditetom kako bi efikasnost prezentovanog i usvojenog gradiva bila što veća i iskoristiti postojeće resurse u gradu kao što su mobilni tim Škole za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“ i Medicinski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, odnosno, smer specijalne edukacije i rehabilitacije, kao i široku mrežu udruženja građana koja prate tehnološke inovacije i/ili pružaju usluge na lokalnom nivou osobama sa invaliditetom.

Ovakva multisektorska saradnja će doprineti boljoj socijalnoj inkluziji učenika sa invaliditetom i omogućiti im ravnopravno učešće u nastavnom procesu.

Kompletan izveštaj istraživanja možete preuzeti na sajtu www.ehons.org

**Ekumenska
Humanitarna
Organizacija**

PODRŠKA RANOM RAZVOJU DECE

Centar za proizvodnju znanja i veština realizuje program podrške ranom razvoju dece kroz podizanje roditeljskih kompetencija i direktan rad sa decom. U neformalnim romskim naseljima u Novom Sadu počeli smo da radimo u februaru ove godine. Ovu aktivnost podržala je Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije.

Na teritoriji Novog Sada postoje dva velika i nekoliko manjih mesta sa substandardnim formama života. U pitanju su porodice u neformalnim, nehigijenskim naseljima i ekstremno siromašne porodice koje nemaju inače pristup uslugama obrazovnog zdravstvenog ili sistema socijalne zaštite, čija deca nisu uopšte uključena u predškolske ustanove, čiji su roditelji nezaposleni itd.

Ciljna grupa su porodice sa decom iz marginalizovanih društvenih grupa u Novom Sadu, čija deca, uzrasta od 0 do 6 godina, nisu obuhvaćena nijednim postojećim sistemom.

ZAŠTO TERENSKI RAD?

Svrha terenskog rada jeste da se dopre do porodica koje su najviše izolovane i isključene iz sistema, i prvi stadijum u radu sa svakom porodicom jeste upravo kontakt u njihovom životnom okruženju. Obučeni terenski radnici posećuju naselja i pored podele osnovnih higijenskih paketa informišu roditelje o važnosti rane stimulacije i obučavaju ih jednostavnim veštinama koje će im pomoći u tome.

Pored toga, to su često grupe koje trpe sistemsku diskriminaciju i nemaju pristup informacijama o njihovim osnovnim ljudskim pravima. Roditeljima u programu se posvećuje posebna pažnja jer su oni kako modeli ponašanja za svoju decu, tako i najbitniji faktor za pravilan rast i razvoj.

Opšti ili dugoročni cilj projekta je da se stvori osnova za unapređenu brigu o deci i porodici iz marginalizovanih grupa u Novom Sadu kroz direktnu podršku porodicama i edukaciju.

U toku dva meseca koliko traje naš program terenskog rada obučeni terenski radnici su uspostavili kontakt sa 50 porodica sa decom uzrasta od 0-6 godina sa teritorije naselja Veliki Rit, Bangladeš, Adice, Depresija, kao i naselja kod Želeničke stanice i sa porodicama koje žive u ulici Dože Đerđa, koji imaju izraženu potrebu za podrškom. Ovo je problem celokupne zajednice jer ukazuje na isključivanje određenih društvenih grupa i čitave generacije dece koja ne dobijaju

moгуćnost da zajedno sa svojim vršnjacima, rastu, uče i razvijaju se u slobodne mlade ljude koji bi dalje mogli da nastave svoje školovanje i izađu iz "sive zone ekonomije".

Ulaganje u podršku ranom razvoju i predškolsko obrazovanje zapravo treba da postane jedan od prioriteta našeg društva da bi se razvijalo u smeru inkluzivne zajednice u kojoj su osnovne vrednosti poštovanje različitosti, tolerancija i jednakost!

Pored toga što terenskim radom pružamo direktnu podršku porodicama sa malom decom u njihovim naseljima, ovim putem osnažujemo roditelje da preuzmu aktivniju ulogu u stimulisanju razvoja njihove dece, budu primer dobre roditeljske prakse drugim roditeljima i u perspektivi preduzmu inicijativu u pravcu uključivanja njihove dece na što ranijem uzrastu u vaspitno

Mali saveti za roditelje Zašto je igra važna za razvoj dece?

Dete od rođenja istražuje svet i otkriva svoje mogućnosti. Igra je bitna jer je ona primarni način učenja o sebi, drugima i okolini; univerzalna je i poznata je svoj deci. Takođe, igra je instinktivna, te predstavlja veoma bitan deo odrastanja i formiranja ličnosti svakog deteta.

Dete većinu vremena provodi u igri, a razvoj, učenje i rad kasnije će biti uspešniji ukoliko se odvijaju kroz igru ili ako sadrže elemente igre. Kroz igru dete uči, razvija se, otkriva sebe i svet putem pokušaja i grešaka, eksperimentisanjem sa različitim materijalima, zvukovima, sredstvima, istraživačkim i drugim načinima, igranjem uloga.

Igrom dete razvija osećaj sigurnosti, samostalnosti, samokontrole, kompetencije i razvija veštine na svim područjima (motoričke, emocionalne, kognitivne, socijalne i govorne veštine), te tako i jača samopouzdanje. Nije dovoljno da dete samo posmatra i sluša, već i da samootkriva i istražuje - da dodirne, rastavi, sastavi, pomiriši i isproba, jer time zadovoljava svoju znatiželju, ali i doživljajima podstiče razmišljanje i zaključivanje, a to je temelj intelektualnog razvoja.

Motoričke veštine uključuju jačanje koordinacije pokreta, finu i grubu motoriku. Stiču se motoričkim aktivnostima kao što su puzanje, trčanje, skakanje, penjanje, provlačenje, bacanje, udaranje lopte, balansiranje...

Emocionalne veštine stiču se osećanjem zadovoljstva koju igra pruža, povezivanjem s drugim osobama, građenjem/učenjem osećanja i njihovog primerenog izražavanja igranjem različitih uloga.

Kognitivne veštine uključuju razvoj kritičkog razmišljanja, povezivanja uzroka i posledice, zaključivanje, podsticanje mašte i rešavanje problema i kreativnosti (pretvaranjem i igranjem uloga dete otkriva koje svet sve mogućnosti i prilike pruža).

Socijalne veštine stiču se tako što dete igrom uči kako da prati smer igre, kako da poštuje pravila, da čeka svoj red, da saraduje, deli, razvija odnose prvo s roditeljima, braćom, sestrama, prijateljima, a to sve doprinosi kasnije uspešnoj socijalnoj interakciji i stvaranju prijateljstva.

Govorne veštine podstiču se u razgovoru deteta sa drugom decom i odraslima, korišćenjem reči za omiljene igračke i aktivnosti, pevanjem, recitovanjem, brojalicama, osnažuje se jezično izražavanje.

Samopouzdanje je vrlo važno za kasniji razvoj deteta, a ono raste dok dete otkriva, gradi, zaključuje, rešava probleme i ostvaruje ciljeve.

Šta treba da znamo o dečjoj igri:

- Kroz igru deca uče bolje
- Igra priprema decu za učenje u školi
- Igra je zdrava – jača koordinaciju pokreta i stimuliše mozak (podstiče kreativnost i rešavanje problema)
- Uči decu novim stvarima i jača samopouzdanje
- Igra je pravo deteta (Prema Konvenciji o dečjiim pravima)
- Socijalne veštine koje uče pomažu im kasnije u socijalnim interakcijama i novim prijateljstvima
- Omogućuje kontekst u kojem roditelji uče dete primerenom ponašanju, pravilima ponašanja, društvenim pravilima zajednice, odnosu prema drugima

Tatjana Lazor Obradović

Možete nas kontaktirati putem mejla: ranirazvojnovisad@gmail.com, na telefon 064-41-06-790, i pratiti naše aktivnosti na Facebook stranici Rani razvoj dece Novi Sad, kao i na veb sajtu

www.cpzv.org

**CENTAR ZA PROIZVODNJU ZNANJA I VEŠTINA
ZNANJEM KA INKLUZIVNOM DRUŠTVU**

MI RAZVIJAMO ZAJEDNICE U PRAVCU UKLJUČIVANJA RANJIVIH GRUPA POKRETANJEM I PRUŽANJEM INOVATIVNIH USLUGA

Posrednik Opština
BIAČKA
KAMUJERANJA SA BANSČKA II
MAMIRČKA OBARA

PREVENT

Projekat "Podrška ranom razvoju dece u neformalnim romskim naseljima" podržale je Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije. CPZV projekat sprovodi u partnerstvu sa Ujruženjem Prevent.

Centar za proizvodnju znanja i veština
Novi Sad, Bulevar Jovana Dučića 25
Kontakt: 021-300-666-4, 060-565-0-111
E-mail: cpzvs@gmail.com, ranirazvojnovisad@gmail.com
Web: www.cpzv.org

- CPZV Centar za proizvodnju znanja i veština
- PGF Srbija
- Rani razvoj dece Novi Sad
- Leto na Naselju

FILMSKO LETO ZA OSOBE SA INVALIDITETOM

Ako želite da zavirite u svet filma, iza ili ispred kamere, ovog leta imate priliku!!!

I
U narednih par meseci, u Novom Sadu će u okviru projekta UMETNOST RUŠI ZIDOVE biti organizovane filmske radionice namenjene pre svega osobama sa invaliditetom.

Ove radionice se sastoje iz:

-teorijskog dela u kome se učesnici/e upoznaju sa osnovama filmskog jezika: filmski kadrovi, pokreti kamere, filmski planovi, kako se piše filmski scenario, osnove filmske režije..

- i praktičnog u kome ćete imati priliku da režirate svoj kratki filmić.

Radionice vodi Zoran Cvetković, režiser
Radionice će se održavati počev od sredine juna u Udruženju distrofičara Južnobačkog okruga, Zmaj Jovina 20. Prijave putem telefona 062/24-04-04 (Milesa, koordinatorka projekta) ili na email: filmskeradionice@gmail.com

II
21.-27.09. 2015. U Novom Sadu biće održan 13. Filmski festival „Uhvati sa mnom ovaj dan/ Uhvati film“. Ovaj festival ima za cilj da prikaže živote osoba sa invaliditetom, bez patetike i na taj način doprinese smanjenju predrasuda okoline ali i motivaciji samih osoba sa invaliditetom. Ovi filmovi govore o osobama sa invaliditetom koji/e se bave sportom, plesom, slikarstvom, glumom, koji govore o ljubavi, zapošljavanju, obrazovanju, izazovima sa kojima se susreću... Igrani i dokumentarni kratki filmovi stižu nam iz Španije, Nemačke, Maroka, Irana, Iraka, Kine, Japana, Francuske, Holandije, Indije, Južne Koreje, Kanade, Srbije.

Ako želite da budete deo Festivala, pozivamo vas da nam se pridružite. Pozivamo volontere koji znaju jezike, kreativni su i znaju photoshop, vole da provode vreme na društvenim mrežama, žele da upoznaju zanimljive ljude, žele da se druže sa našim gostima iz zemlje i sveta, žele da budu promotori/ke Festivala ili da doprinesu organizaciji i realizaciji Festivala na bilo koji način, javite nam se na email: uhvatifilm@gmail.com

Svi volonteri dobijaju potvrdu o učešću, po potrebi i preporuku sa opisom zaduženja i angažovanja, mogućnost učešća na radionicama, promo paket, promociju na sajtu Festivala i sl.

Milesa Milinković

uhvatifilm

Univerzitetiz našeg ugla - NSUSI

Novosadsko udruženje studenata sa invaliditetom (NSUSI) osnovano je 26. decembra 2000. godine sa misijom da se poboljša položaj studenata sa invaliditetom u Novom Sadu, kao i podsticanje mladih na dalje školovanje, kao i ostvarivanje što kvalitetnijeg života gde će uslovi biti jednaki i pristupačni za sve, bez diskriminacije. Radi se na širenju govora tolerancije, neprekidnim traganjem za prilika-ma i mogućnostima ka usavršavanju.

Udruženje je osnovano 26. decembra 2000. godine na inicijativu grupe mladih ljudi okupljenim pri savetovaštu, danas Centru za psiho-socijalnu podršku osobama sa invaliditetom „Živeti uspravno“. Namera osnivača bio je rad na poboljšanju položaja studenata sa invaliditetom u Novom Sadu, prikupljanju podataka o srednjoškolcima i studentima sa invaliditetom, podsticanju mladih na dalje školovanje i njihovom informisanju. Studenti osnivači su zatekli fizičku nepristupačnost, nedostatak tehničkih i materijalnih sredstava, asistencije, ali i dobru volju da se nešto promeni. Udruženje okuplja studente svih fakulteta i viših škola u Novom Sadu sa smanjenim motornim sposobnostima, sa smanjenom sposobnošću vida, sluha i govora, ali i ostale studente koji su zainteresovani za rad na ostvarivanju vizije i misije Udruženja.

Proaktivnim delovanjem studenata sa invaliditetom stvaramo okruženje u kome će uslovi studiranja biti jednaki i pristupačni za sve.

Zahvaljujući podršci Univerziteta u Novom Sadu, pokrenuta je kampanja 2001. godine „Hoću i ja na faks“, gde je započeto stvaranje baze podataka o srednjoškolcima sa invaliditetom u Zrenjaninu, Somboru, Subotici i Novom Sadu. Zatim je 2002. godine prvi put na Univerzitetu u Novom Sadu održan kurs gestovnog govora, koji je pohađalo 15 studenata.

Naredne godine, u saradnji sa Fakultetom tehničkih nauka, na Odseku za arhitekturu održan je prvi seminar uz dva predavanja o pristupačnosti, koji je, pre svega, namenjen studentima arhitekture.

Novosadsko udruženje studenata sa invaliditetom imalo je priliku i da se predstavi kroz promo materijale, prikazivanje kratkometražnih filmova, kao i niz drugih aktivnosti na Festivalu nevladinih organizacija održanom na SPENS-u 2004. godine. U junu 2009. godine organizovana je edukacija o odnosima s javnošću, jer predstavnici NSUSI-ja sve češće imaju priliku da sarađuju sa pisanim, elektronskim medijima, kao i drugim institucijama i organizacijama.

Još jedan od veoma značajnih projekata, koji je i prerastao u aktivnost koja se održava svake godine je projekat u realizaciji Novosadske novinarske škole „Dan u tvojim cipelama“, koji podrazumeva edukaciju studenata žurnalistike o životu i radu osoba sa invaliditetom, kao i o značaju pravilnog izveštavanja budućih novinara o temi invalidnosti. U okviru istog snimljeni su kratki filmovi o svakodnevnom životu studenata sa invaliditetom, kao što je slobodno vreme, sport, zapošljavanje i drugo. To je samo deo uspešno realizovanih projekata, kampanja i aktivnosti udruženja u proteklom periodu, od osnivanja do danas.

Članovi Udruženja imaju priliku da kroz različite sisteme podrške, kao što je personalna asistencija, korišćenjem tehničkih pomagala i drugo, lakše ostvare svoj cilj, da završe fakultet. Svoje pravo na samostalan život članovi ovog Udruženja ostvaruju kroz samozastupanje, na različite načine, spram svojih mogućnosti.

Jedan od značajnijih projekata ranijih godina pod nazivom „Srednjoškolci, aktivno protiv predrasuda,, gde smo u više gimnazija, sa srednjoškolcima razgovarali o socijalnim barijerama, pravilnoj terminologiji, kodeksu ponašanja i iskustva su zaista bila pozitivna.

U svakom slučaju, još uvek treba da se radi na rušenju obe vrste barijera, ali smatram da se buduće kolege međusobno poštuju, da je NSUSI dovoljno vidljiv na Univerzitetu u Novom Sadu, i da su do sada i studenti prevazišli tu socijalnu distancu, koja je ustvari proizvod neznanja i eventualnog straha da ne „pogreše,, zbog čega smo i radili već pomenute edukacije.

Evo šta su pojedini studenti sa invaliditetom rekli o Udruženju:

Stefan Savić (student): *“Od izuzetne je važnosti da svi građani imaju iste mogućnosti i prava, a pravo na obrazovanje je jedno od najvažnijih. Ukoliko želimo da dostignemo nivo zdravog društva, bez predrasuda i diskriminacije, gde će svi biti jednaki ne smemo dopustiti sebi da nekome ta prava budu uskraćena. NSUSI od svog osnivanja radi na zaštiti prava studenata sa invaliditetom. Ipak, iako je mnogo toga postignuto zahvaljujući saradnji sa Univerzitetom u Novom Sadu, kao i samim gradom Novim Sadom i Autonomnom Pokrajnom Vojvodine, dosta toga još treba da se uradi.”*

NSUSI (Novosadsko udruženje studenata sa invaliditetom)

Trg Dositeja Obradovica 1
21000 Novi Sad

<http://www.nsusi.edu.rs/>

Sanja Stojanović (studentkinja): *“Udruženje podstiče samozastupanje, socijalni pristup invaliditetu. Puno sam naučila o pristupu sa različitim ljudima, a pre svega prevazišla lične predrasude odnosno stereotipe”.*

Tanja Đurić
Članica NSUSI

URADI NEŠTO ZA SEBE

Od sutra okrećem novi list, od sutra krećem da vežbam, od sutra ću krenuti da učim ili da nešto pametno uradim za sebe. Zvuči li vam ovo poznato? Koliko puta smo ovo rekli a naše sutra se svodi na dan bez truda da se nešto promeni. Od trećeg meseca svog života kada su ustanovila da ću živeti sa dosta teškim posledicama cerebralne paralize, sa mnom su rađene neprekidno vežbe. Te vežbe su bile bolne i teške, često bih plakala, dok bi tata i fizioterapeuti vežbali sa mnom. Zahvaljujući trudu, radu i vežbama, ja sam uspela da puzim po stanu i hodam uz pridržavanje druge osobe. Kao mala, mislim, da sam lako radila vežbe, uvek sam imala super fizioterapeute koji su mi davali volju i ljubav za rehabilitaciju.

Kada sam postala srednjoškolka, a posebno student, vežbe sam zapostavila. Učenje, ispitivanje, druženje, šetnje, serije, tv, sve to je bilo važnije nego pola sata vežbanja.

U poslednje vreme, ja dosta radim na sebi, promenile su se okolnosti pa sam više kući nego ranije, ne želim da mi se život svede na internet, serije, filmove ili da samo čekam da mi dođe neko ili ja odem negde.

Napravila sam par važnih koraka, posvetila sam se sebi, motivaciji, čitanju raznih knjiga. Putem svojih motivacionih tribina i raznih pisanih tekstova uspela sam da motivišem druge ljude da se pokrenu. Tako sam rešila da pokušam da samu sebe motivišem kako bi vratila vežbe u svoj život. Svoje prve vežbe posle toliko godina sam radila jednog popodneva, šaleći se sa sestrom, koja je vežbala svoje. Sećam se da mi je prijalo da se malo razgibam. Rekla sam sebi da od sutra moje jutro počinje sa vežbama, dala sam sama sebi izazov za koji danas posle skoro dva meseca postaje navika. Stvoriti ovako lepu naviku, nije bilo teško, pratila sam svoje telo i vežbala, jer mi prija.

Uvek kada bi me roditelji kritikovali zato što ne vežbam, makar svoju desnu ruku, ja bih imala izgovor i ljutila bi se na njihove kritike koje su me užasno nevirale.

Ubrzo sam primetila, manji bol u leđima i znatno lakše savijanje desne noge u kolenu. Svoj napredak sam još osetila na brzem oblačenju i spremanju za krevet. Pomak u hodu je došao bez najave, kada sam uz pridržavanje došla na četvrti sprat, stepenicu po stepenicu, zamislite moju sreću.

Svaki dan mi donosi veću volju za vežbanjem, moja najteža a u stvari omiljena vežba jeste stajanje u mestu. U početku sam jedva izdržavala pet minuta stajanja. Sad ta vežba traje punih 20 minuta, ali znam da ću za koji mesec osetiti čar i umor stajanja od sat vremena. Moji mišići će postati jači, biću sigurnija u stajanju, pa ko zna možda uhvatim ritam za par koraka i tako ostvarim svoj životni san. Ne opterećujem se da li ću uspeli u tome, za sad mi je najvažnije, što sam posle vežbi lepo opuštena, pa su mi smanjeni spazmi i nevoljni pokreti, to me upravo i čini vedrijom i olakšava mi svakodnevne aktivnosti.

Slična priča je i za moje govorne vežbe, od prošle godine mene ljudi lakše razmeju. Išla sam redovno kod logopeda, prihvatila i usvojila sve njene savete. Vežbam sad sama kući i čak se dešava da zapevam ili da super izgovorim neka slova i reči koje su mi ranije bile teške.

Sve mi to daje volju i u moj život privlači neke samo lepe stvari.

Nikad nije kasno za rad na sebi i neke nove navike. Počnite polako i pomerajte svoje granice, ne budite lenji, uradite nešto za sebe bez obzira na invaliditete, kilažu ili razna ograničenja.

Šta god da radite prihvatite to kao neku igru ili izazov, a onda ne brinite, jer se može desiti da vas promene koje osetite vuku napred!

Radović Jelena

pravna radionica KAŽI MI LEPU
REČ – Udruženje za CDP "SUNCE"

RCOSI na Instagramu

Najnovije aktivnosti u „Radnoj sobi“ po prvi put i na društvenoj mreži Instagram.

Zapratite nas, naš profil je [resursnicentar](#)

